

ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТУ ІЗАТІЗОНУ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ І ЛІКУВАННЯ БДЖІЛ ВІД ВІРУСНИХ ТА ГРИБКОВИХ ХВОРОБ

Пудяк В.О., Сидор І.Й.

Карпатське відділення інституту оздоровлення і відродження народів України, м. Стрий Львівської обл., Україна

Бджільництво в сучасних ринкових умовах неможливе без високої рентабельності пасік. Висока рентабельність створюється комплексом умов. Серед них не останнє місце займає здоров'я бджіл. Здорові бджоли - це одна з умов доброї зимівлі, швидкого весняного розвитку та високих медозборів.

На пасіці Карпатського відділення інституту оздоровлення і відродження народів України (ІОВНУ) протягом 1997-1999 та 2005 років проходив випробування препарат ізатізон.

Пасіка інституту формувалась у попередні роки і з сімей різних надходжень і з різними хворобами. Найперше прийшлося зіткнутись з європейським гнильцем в 1997р. Традиційне лікування антибіотиками складне, дороге та малоефективне.

Для лікування хворої сім'ї був використаний препарат ізатізон, оскільки у ветеринарії він використовувався як противірусний. З хворої сім'ї були видалені рамки з розплодом, а всі інші рамки, стінки вулика і бджоли були окроплені два рази через три дні водним розчином ізатізону з добавкою цукрового сиропу. Приготування розчину з розрахунку: на одну вуличку бджіл 0.3 мл чистого препарату на 15 мл розчину. Враховуючи вулик, на 10-рамкову сім'ю - 200 мл розчину і 4 мл препарату. Більше гнилець в даній сім'ї не появлявся. Правда, темп розвитку сім'я втратила і користі в даному сезоні з неї не було. Висновок простий: потрібно займатись профілактикою, а не запізним лікуванням.

У 1998 р. на пасіці з'явився аскофероз. Лікування було проведене весною (кінець квітня). Всі сім'ї – і хворі, і здорові були окроплені

розчином ізатізону 2 рази. На 1л 20% цукрового розчину 20 мл препарату. Кількість хворих личинок значно зменшилась, та повністю хвороба не пройшла.

Під час літнього періоду хвороба проявляла себе не значно і тільки в окремих сім'ях. Стан кожної сім'ї фіксувався в журналі і висновки були зроблені пізніше. Зимівля пройшла успішно.

Весною 1999 р. в двох сім'ях з 30-ти знову з'явився аскофероз і, незважаючи на подальше лікування, ці сім'ї хвороби так і не позбулись. Висновок був зроблений у 2000 р., а тоді напрошувалась думка про недостатню ефективність ізатізону проти аскоферозу. І в зиму сім'ї пішли без профілактичної обробки ізатізоном, догодовувались неінвертованим цукровим сиропом та ще з деяким запізненням (у вересні). Результати були невтішні. Всі відводки та малі сім'ї (6-7 рамок) до весняного обльоту дожили, але облітатись не змогли і загинули. Інші сім'ї, навіть і сильні, мали великий відхід і знову проявився аскофероз.

Було прийнято рішення змінити форму лікування ізатізоном. Кроплення водним розчином весною неефективне. Була приготовлена лікувально-білкова паста:

Мед зріджений - 1 л;
Цукор-пудра - 7.5 кг;
Пилок розмелений 0.9 кг;
Ізатізон - 50 мл;
Вода - 0.5 л.

Ізатізон попередньо розводиться водою, а пилок розміщується з цукром. Сім'ям було зготовано по 300-350 г пасти або 1.5-1.6 мл ізатізону. На вуличку потрапило приблизно 0.3 мл препарату. Дві сім'ї пасти не одержували, були контрольними. Це були сім'ї середньої сили і середнього стану по хворобі за минулий рік. Ще одна сім'я через поганий стан пасту практично не з'їла і в кінцевому результаті також загинула. Для всіх решти сімей результати були більш ніж задовільні.

Ні в одній сім'ї, які з'їли лікувальну пасту, аскоферозу не було виявлено на протязі цілого сезону. Це можна сказати з великою достовірністю, бо від бджіл

відбирався пилок за допомогою внутрішньовуликових пилокзбірників. І всі бджолині негаразди проявились в лотках пилокзбірників, які контролювались через день. Інфікованих личинок не було!

Також треба відзначити, декілька сімей, які і в сусідстві з хворими і в контакті з інфікованим інструментом аскосферозом не поражаються. Матка однієї з тих сімей одержана з Мукачівського бджолорозплідника.

Висновки:

1. Профілактика аскосферозу та гнильців препаратом ізатізоном більш ефективна, ніж лікування.
2. Найефективніше використовувати ізатізон проти гнильцевих хвороб та аскосферозу у вигляді лікувальної пасти, яку давати ранньою весною, найкраще до появи розплоду. В цьому випадку бджоли, які будуть годувати личинки, обов'язково перед цим з'їдять певну дозу ліків. Якщо паста використана швидше, ніж за два тижні, потрібно дати ще одну таку порцію пасти, або згодувати 30 мл ізатізону на сім'ю не менше як 1 л цукрового сиропу, медової сити чи інвертованого цукру (якщо природні умови дозволяють згодування рідкого сиропу).
3. Осіння профілактика застрахує бджіл від несприятливої зими та капризів ранньої весни. Для цього при загодівлі на зиму в одну з останніх порцій сиропу дати 3-4 мл ізатізону на сім'ю.
4. Ці рекомендації не замінюють, а тільки доповнюють всі інші заходи, що потрібно зробити при догляді за бджолами в осінньо-весняний період.